

poznavanje psihike, društvenih i pravnih odnosa, moralnih i religioznih tradicija, mnogih putopisaca i misionara izobličio za stoljeća lik primitivnog čovjeka. Konačno autor nije izostavio prikaz sudbonosnih kolonijalnih borba između Francuza i Engleza za posjed ovih centralnopolinezijskih ostrva.

Mirko Kus-Nikolajev

Egon Freiherr von Eickstedt: Atom und Psyche, Ein Deutungsversuch; Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1954, str. 158.

Eickstedt polazi u svojim razmatranjima sa stanovišta posljednjih dostignuća atomske fizike. Atomska fizika, prema današnjoj ocjeni, utvrdila je apsolutnom sigurnošću da atomski djelatni elementi od kvanta do atoma predstavljaju zadnje osnovne jedinice svega bivstva. Kako prema tome sve za nas osjetno pristupno i logično shvatljivo mora potjecati iz toga proizvoda stvarnosti ne preostaje nam drugi zaključak već da sve živo i psihičko svedemo na iste posljedice prastvaralačke snage. Tako bi duša bila konačno kosmičkog porijekla i razumjeti ju se može samo po kosmičkim zakonima. Ona bi bila i odraz kosmičkog u zemaljskom, vječnog u vremenskom. Uz ove, ovdje kratko sumirane, izvode iz njegovih razmatranja, Eickstedt dodaje, da su sve velike religije, a često i filozofski sistemi, te većina magijsko-mitskih shvaćanja Svjeta u svojim osnovima više ili manje u skladu sa najnovijim spoznanjima, koje nam pruža suvremena fizikalna nauka.

Prema tome je za Eickstedta potrebno, da se utvrdi da li i u kolikoj se mjeri atomska fizika može uskladiti sa radnom teorijom, koja bi sve psihičke pojave svela na atomarno-kosmičke prasnage. Naravno, ovdje se u pravom redu radi za etnologa Eickstedta o tome, koliko bi se te pojave, prvenstveno, mogle primijeniti na područje etnopsihologije i koliko bi one olakšale upoznavanje psihike primitivnog čovjeka. Neosporno je da refleksije Eickstedta prelaze okvir egzaktnosti i ako im se ne može oporeći eruditivnost i interesantnost u izlaganju. Ali u svakom slučaju one su, što on i sam u podnaslovu ističe: pokušaj tumačenja.

Mirko Kus-Nikolajev

Wolfgang Steinitz. Deutsche Volkslieder demokratischen Charakters aus sechs Jahrhunderten. Bd. I. — Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Veröffentlichung des Instituts für deutsche Volkskunde. Bd. 4/. — Akademie-Verlag, Berlin 1955 (2. Auflage). Str. XLIV + 499. 15 DM.

Navedeno delo pomeni posebnost med zbirkami narodnih pesmi, ker je pri izbiri in ureditvi gradiva odločalo ideološko načelo, ne pa strokovni vidik. V uvodu pravi avtor, da ima zbirka demokratičnih ljudskih pesmi namen prikazati tiste nemške pesmi, za katere se nemška znanost doslej ni zanimala, ali jih sploh ni poznala. »Demokratične« imenuje avtor tiste pesmi, v katerih se jasno izražajo socialni in politični interesi delovnih ljudi, ki so jih nekoč zatirali fevdalizem, kapitalizem in militarizem. Iz njih odseva beda zatiranih in njih boj proti domačim zatiralcem. Zato so v zbirko sprejete nekatere balade, niso pa upoštewane domoljubne pesmi o odporu proti tujim zavojevalcem, protiduhovniške zabavljice iz časa reformacije, tiste vojaške pesmi, ki kljub tožbam o težavah vojaškega stanu v glavnem povečujejo njegovo izkoriščevalnost do kmeta, ter končno pesmi sodrge (nem. Lumpenproletariat), ki je sicer tudi žrtev razredne družbe, a ne sodi med delovno ljudstvo.

Nato razlaga avtor vzroke, zaradi katerih so te pesmi tako malo znane. Predvsem opozarja, da so vse vladajoče oblasti opozicionalne pesmi strogo prepovedovale in so jih pevci tudi pred zapisovalci skrivali. Drugi vzrok je ta; da so zapisovalci večinoma premalo povpraševali po njih, ker so se zaradi romantičnega, starinarskega naziranja zanimali največ za pripovedne pesmi. Tretji vzrok je uradna cenzura nad tiskom letakov, ki so v 18. in 19. stoletju v veliki meri pomagali širiti ljudske pesmi.